

Гречко Ольга Олександрівна

*кандидат юридичних наук, молодший науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку
НАПрН України*

РОЛЬ РЕГІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ У ПІДВИЩЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

У науковій роботі розглядається роль регіональних стратегій розвитку у підвищенні інноваційного потенціалу регіону. Автор підсумовує, що впровадження європейських стандартів стратегічного планування сприятиме розвитку інноваційної галузі. Акцентується увага на тому, що застосування регіональних стратегій розвитку у державно-правовій практиці підсилює можливість «розкриття» регіонального потенціалу.

Ключові слова: регіон, стратегія розвитку, інноваційний потенціал.

Hrechko Olha

*PhD, Junior Researcher of the Research Institute of Providing Legal
Framework for the Innovate Development of NALS of Ukraine*

THE ROLE OF REGIONAL DEVELOPMENT STRATEGIES IN INCREASING THE INNOVATIVE POTENTIAL OF THE REGION

The scientific work considers the role of regional development strategies in increasing the innovation potential of the region. The author concludes that the implementation of European standards of strategic planning will promote the development of innovation. Emphasis is placed on the fact that the application of regional development strategies in state and legal practice enhances the possibility of “disclosure” of regional potential.

Keywords: region, development strategy, innovation potential.

Обрання Україною курсу на інтеграцію до Європейського Союзу вимагає дотримання європейської регіональної політики, пріоритет-

ною тенденцією якої є посилення ролі регіонів. Сьогодні саме вони визначають основні напрями і динаміку перетворень в економіці, формують інноваційне середовище з урахуванням місцевих особливостей, опрацьовують і реалізують основні положення регіональної науково-інноваційної політики [1], головною метою якої є створення умов для розвитку інноваційного потенціалу. Можливості регіону в сфері генерування, розповсюдження та використання нововведень визначаються його інноваційним потенціалом [2]. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває впровадження таких механізмів та інструментів управління, які сприяють підвищенню інноваційного потенціалу регіону.

На сучасному етапі зазнав широкого розповсюдження та застосування новий для України інструмент ефективного управління територіями – регіональна стратегія розвитку. Регіональна стратегія розвитку виконує функцію направляючого вектору державної регіональної політики. Запозичений з Європи він поступово запроваджується в Україні у державно-правову практику управління територіями. Досвід багатьох зарубіжних країн у застосуванні цього підходу, стрімкий розвиток Польщі дозволяє стверджувати про ефективність стратегічного планування. Слід зазначити, що в останніх європейських стратегіях акцент робиться на інноваційній складовій. Так, одним з головних пріоритетів стратегічного планування визначається розумний розвиток, оснований на знаннях та інноваціях, стратегічні цілі проголошують інноваційну економіку, операційні цілі передбачають застосування різних форм інноваційної діяльності.

Щодо визначення поняття «стратегія» у науковій доктрині існує декілька підходів, серед яких на найбільшу увагу, на нашу думку, заслуговують такі: 1) вибір генерального напрямку діяльності, і в його рамках визначення найбільш ефективних методів, способів, механізмів вирішення виникаючих завдань, досягнення поставлених цілей; 2) довготривалі принципові установки і наміри, а також плани діяльності; 3) мистецтво планування та управління діяльністю на тривалий період [3]. Таким чином, регіональну стратегію розвитку можна визначити як програмний документ органів публічної влади, який визначає генеральний напрямок діяльності на тривалий період та по-

кликаний забезпечити економічне зростання та високу конкурентоспроможність регіону. Важливою вимогою до стратегії є врахування інтересів майбутніх поколінь.

З економічної точки зору, стратегії регіонального розвитку мають володіти значним зовнішнім ефектом, поліпшуючи загальне економічне середовище й умови розвитку ділової активності, ініціювати зростання ділової активності в широкому комплексі галузей, сполучених з пріоритетними галузями виробництва. З виробничої точки зору, реалізація цих стратегій має приводити до такого росту конкурентоспроможних відповідних виробництв, при якому вони, починаючи з певного моменту, виходять на самостійну траєкторію розширеного відтворення в масштабах світового ринку, виконуючи роль «локомотивів» росту для всієї економіки. З соціальної точки зору, реалізація пріоритетних напрямів інноваційного розвитку економіки має супроводжуватися розширенням зайнятості, підвищенням реальної зарплати і кваліфікації працівників, загальним зростанням народного добробуту [1].

Методологічною основою для розроблення та реалізації стратегій є Методичні рекомендації щодо формування регіональних стратегій розвитку, затверджені наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України № 224 від 29.07.2002 р., Методика розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації, затверджена наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.03.2016 р. № 79 (у редакції наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27 грудня 2018 року № 373), Порядок розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 932.

Відповідно до Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації [4] з метою забезпечення

сталого розвитку регіону, підвищення ефективності управління інноваційними процесами у регіоні, створення сприятливого середовища для інноваційної діяльності та підвищення рівня інноваційної та інвестиційної активності регіону здійснюється впровадження смарт-спеціалізації у стратегічне планування розвитку регіону. Актуальність запровадження моделі смарт-спеціалізації для України посилюється її спроможністю «розкрити» регіональний потенціал структурних і технологічних змін, а також здійснити промислову модернізацію на інноваційних засадах [5].

Слід зазначити, що регіональні стратегії розвитку є обов'язковими на усіх рівнях територіальних утворень, оскільки фінансування з державного та місцевих бюджетів відбувається на основі плану заходів з реалізації цих стратегій, і більш того звертається увага на «якість» стратегій (наскільки вони є обґрунтованими, тобто наскільки доцільними будуть витрати на заплановані заходи). Якість стратегії залежить від ґрунтовності проведеного SWOT-аналізу, на основі якого формуються пріоритети та цілі стратегій, відповідно він повинен розроблятися за участю експертів, громадськості, представників влади та бізнесу. На основі стратегічного партнерства влади, бізнесу та інших важливих складових частин громади можливо зміцнити конкурентну позицію конкретного населеного пункту та активізувати його економічне зростання, підвищити добробут, створити робочі місця, залучити інвестиції та підвищити якість життя для всіх мешканців громади [6].

Висновок. Стратегії регіонального розвитку як головний програмний документ органів влади сьогодні знаходяться на початковому етапі свого становлення, і на нашу думку, завдяки впровадженню європейських стандартів стратегічного планування поступово повинна відбутися трансформація інноваційної сфери з галузі, розвиток якої потрібно підтримувати, у провідну галузь, яка сприятиме розвитку інших сфер. Відповідно буде вирішена актуальна сьогодні проблема фінансування інноваційної діяльності, а також відбудеться формування повноцінної регіональної інноваційної інфраструктури та розвиток комунікаційних зв'язків між учасниками інноваційної системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рудь Н. Т. Роль інноваційних стратегій у підвищенні інноваційного потенціалу регіону. *Економіка. Управління. Інновації*. 2010. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2010_2_37
2. Буняк Н. М. Інноваційний потенціал регіону: сутність і методика оцінки. *Економіка та держава*. 2011. № 11. С. 38-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2011_11_12
3. Білоусов Є. М. Щодо наукового обґрунтування проекту стратегії економічної безпеки України (постановка проблеми). *Стратегії розвитку Харківської області на період 2021–2027 років*: зб. наук. пр. за матеріалами круглого столу (м. Харків, 23 січня 2020 року). Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. С. 5-10.
4. Методика розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації: Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31.03.2016 р. № 79 (у редакції наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27 грудня 2018 року № 373). URL: <https://gov.ua/laws/showzakon.rada./z0632-16>
5. Снігова О. Ю. Розкриття потенціалу смарт-спеціалізації для подолання регіональної структурної інертності в Україні. *Економіка України*. 2018. № 8. С. 75-87.
6. Петришина М. О. Загальні засади запровадження інноваційної моделі розвитку української держави: муніципальний аспект. *Право та інновації*. 2013. № 4. С. 11-17.

REFERENCES

1. Rud, N. T. (2010). Rol innovatsiinykh stratehii u pidvyshchenni innovatsiynoho potentsialu rehionu. *Ekononika. Upravlinnia. Innovatsii - Economy. Management. Innovations*, 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2010_2_37 [In Ukrainian].
2. Buniak, N. M. (2011). Innovatsiinyi potentsial rehionu: sutnist i metodyka otsinky. *Ekononika ta derzhava - Economy and state*, 11, 38-40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2011_11_12 [In Ukrainian].
3. Bilousov, Ye. M. (2020). Shchodo naukovooho obhruntuvannia proiektu stratehii ekonomichnoi bezpeky Ukrainy (postanovka problemy). *Stratehii rozvytku Kharkivskoi oblasti na period 2021–2027 rokiv: zb. nauk. pr. za materialamy kruhloho stolu (m. Kharkiv, 23 sichnia 2020 roku) - Strategies of development*

of the Kharkiv region for the period of 2021–2027: collection of scientific works on materials of a round table. Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy, 5–10 [In Ukrainian].

4. Metodyka rozroblennia, provedennia monitorynhu ta otsinky rezultyvnosti realizatsii rehionalnykh stratehii rozvytku ta planiv zakhodiv z yikh realizatsii: Nakaz Ministerstva rehionalnoho rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo komunalnoho hospodarstva Ukrainy vid 31.03.2016 r. № 79 (u redaktsii nakazu Ministerstva rehionalnoho rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo-komunalnoho hospodarstva Ukrainy vid 27 hrudnia 2018 roku № 373). URL: <https://gov.ua/laws/showzakon.rada./z0632-16> [In Ukrainian].

5. Snihova, O. Yu. (2018). Rozkryttia potentsialu smart-spetsializatsii dlia podolannia rehionalnoi strukturnoi inertnosti v Ukraini. *Ekonomika Ukrainy – Ukraine economy*, 8, 75–87 [In Ukrainian].

6. Petryshyna, M. O. (2013). Zahalni zasady zaprovadzhennia innovatsiinoi modeli rozvytku ukrainskoi derzhavy: munitsypalny aspekt. *Pravo ta ynnovatsii – Law and innovation*, 4, 11–17 [In Ukrainian].

Давидюк Олександр Миколайович

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку

НАПрН України, адвокат,

доцент кафедри господарського права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,

ORCID ID: 0000-0002-6699-0903

ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ

Роботу присвячено особливостям реалізації господарсько-правової компетенції органів місцевого самоврядування у суспільних відносинах пов'язаних із створенням, передачею прав, впровадженням та використанням інновацій, формам та порядку їх реалізації і існуючим проблемам нормативного забезпечення вказаних процесів та запропоновано шляхи подальшого розвитку національного законодавства України з цих питань.